

**ผลการจัดการกระบวนการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับบุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น และวัยผู้ใหญ่
ที่มีผลต่อความยับยั้งชั่งใจที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมด้านเพศสัมพันธ์**

**The Effects of Learning Process Management of Sexual Education for Children,
Adolescences and Adults to Enhance Restrained Behavior Related to Sexual Behavior**

เกษมศรี อัสวศรีพงศ์ธร¹, และ จิตติวัสน์ สุขป้อม¹

Kasemsri Asawasripontorn¹, Titivat Sukporm¹

¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการฝึกอบรมตามแนวทางการจัดการกระบวนการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน ที่มีผลต่อความยับยั้งชั่งใจที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมด้านเพศสัมพันธ์ กลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น 3 กลุ่มในบุคคล 3 วัยคือ วัยเด็ก วัยรุ่น และวัยผู้ใหญ่ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะศึกษาศาสตร์ และนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย ตามลำดับ กลุ่มละ 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือชุดฝึกอบรมเพศศึกษารอบด้าน 8 หน่วยใช้เวลา 30 ชั่วโมง แบบวัดความยับยั้งชั่งใจจำนวน 25 ข้อ และแบบประเมินความคิดเห็นและความพึงพอใจจากการเข้าร่วมฝึกอบรม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ และ dependent t-test แบบ Pretest-Posttest one group quasi-experiment ในกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ช่วงระหว่างวันที่ 6 กรกฎาคม 2550-10 มีนาคม 2553 ผลการวิจัยพบว่า 1) หลังการทดลอง 1.1) ความยับยั้งชั่งใจ ด้านพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสลดลงต่ำกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ในกลุ่มเด็กและวัยรุ่นและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในกลุ่มผู้ใหญ่ 1. 2) ด้านเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในกลุ่มเด็กและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในกลุ่มวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ 1.3) ด้านความคาดหวังที่จะไม่มีการเกิดพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสเพิ่มขึ้นต่ำกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในกลุ่มเด็กและกลุ่มวัยรุ่น และมีนัยสำคัญทาง

¹ สาขาวิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

สถิติที่ระดับ .05 ในกลุ่มผู้ใหญ่ 2. ในกลุ่มเด็กมีระดับความคิดเห็นและความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมตามแนวทางการจัดการกระบวนการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุดและระดับมากเท่าๆ กัน และความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมด้านเพศศึกษารอบด้านในกลุ่มวัยรุ่นส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุดและระดับมาก 3. ส่วนกลุ่มวัยผู้ใหญ่มีระดับความคิดเห็นและความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมกระบวนการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: เพศศึกษารอบด้าน ความยับยั้งชั่งใจ พฤติกรรมทางเพศ เพศสัมพันธ์ก่อนสมรส การจัดการกระบวนการเรียนรู้

Abstract

This study was designed as quasi experimental research aimed to study the effects of Learning Process Management of Sexual Education for children, adolescences and adults to enhance restrained behavior related to sexual behaviors. The samples were divided into 3 groups of 30 persons each: children, adolescence and adults. Firstly, the group of children was the first secondary students. Secondly, the group of adolescence was the first year university students in 2007. The last group was the Graduate Diploma in Teaching Profession Program students of the Graduate School. The research instruments were an 8-units training package based on the key concept in comprehensive sexuality education program, Enhancing Restrained Behavior Related to Sexual Behaviors Test, and an evaluation form of satisfaction and opinions towards the training program. The experiment, data collection, pretest and posttest were done from July 6, 2007 to March 10, 2010. The statistics used in data analysis were t-test and percentage. The research results found that after training 1) sexual behaviors before marriage in the restraint test significantly decreased after training in children group and adolescence group ($p < .01$) and ($p < .05$) in adult group. 2) attitude towards having sexual behaviors before marriage significantly decreased ($p < .01$) in children and ($p < .05$) in adolescence group. 3) expectations to not having sexual behaviors before marriage significantly increased ($p < .01$) in children and adolescence group and ($p < .05$) in adult group. 2) Evaluation of satisfactions and opinions towards the training program revealed that the children sample had “very much” level of satisfactions and opinions towards activities enhancing sharing experiences and opinions about

sexual education, activities giving knowledge of comprehensive sexuality, and activities enabling learners to apply knowledge in their daily life. The level of “much” was rated by the children sample on the appropriateness of media and the appropriateness of learning activities, including activities fostering learners’ participation. The adolescence sample had “very much” level of satisfactions and opinions to activities fostering learners’ participation, activities enhancing sharing experiences and opinions about sexual education, activities giving knowledge of comprehensive sexuality, and activities fostering learning development, activities enabling learners to apply knowledge in their daily life. The level of “much” was rated by the adolescence sample on activities promoting learning development, the appropriateness of media, and the appropriateness of learning activities. As for the adult sample, they had “very much” level of satisfactions and opinions to activities enhancing sharing experiences and opinions about sexual education, activities giving knowledge of comprehensive sexuality, and activities with learning development, activities enabling learners to apply such knowledge in their daily life as well as activities promoting learning development as well as the appropriateness of learning activities and activities fostering learners’ participation. The level of “much” was rated by the adolescence sample on the appropriateness of media.

Keywords: Sexual Education, Restrained Behavior, Sexual Behavior, Sexual Behavior before marriage, Learning management

ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย

ปัญหาเรื่องเพศที่พบบ่อยมากในสังคมไทย ปัจจุบันคือ การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การมีค่านิยมที่ไม่เหมาะสมในเรื่องเพศ การที่เด็กและเยาวชนเติบโตในสภาพแวดล้อมของสื่อที่ช่วยทางเพศ ปัญหาการถูกล่วงละเมิด การมีพฤติกรรมเสี่ยงเรื่องเพศ การมีเพศสัมพันธ์ที่ขาดความรับผิดชอบ ซึ่งมักจะนำไปสู่การตั้งครรภ์ที่ไม่พึงปรารถนา การทำแท้ง และการติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ การใช้ความรุนแรงทางเพศ ปัญหาเรื่องเพศของเยาวชนไทยเหล่านี้ได้ทวีความรุนแรง และซับซ้อนมากขึ้นเรื่อยๆ ทั้งนี้จากการสำรวจวิถีชีวิตทางเพศของเยาวชนไทยจากหลาย

สถาบันพบว่า ร้อยละ 52 ของวัยรุ่นไทย มีคู่นอนมากกว่า 1 คน (ดูเร็กโพล. 1999–2003) วัยรุ่นอายุ 15 ปีขึ้นไป ร้อยละ 61.7 มีประสบการณ์ด้านการมีแฟนแล้ว ร้อยละ 55 ยอมรับพฤติกรรมเชิงชั่วสาว เช่นการจับมือถือแขน โอบไหล่/เอว หอม กอด ร้อยละ 13.9 ยอมรับพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์กับคนที่เพิ่งรู้จัก เช่นตามผับ เคาท์ (เอแบคโพล. 2548) วัยรุ่นหญิงยอมรับการมีเพศสัมพันธ์ตั้งแต่ยังเป็นนักเรียน และทำด้วยความยินยอม โดยคิดว่าเป็นบทพิสูจน์ความรัก ขณะที่ฝ่ายชายมีเพศสัมพันธ์ด้วยความใคร่ (เอแบคโพล. 2548) เยาวชนอายุ 15–22 ปี

ร้อยละ 67.2 เห็นว่าการตัดสินใจในการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นเป็นสิทธิส่วนบุคคล (เครือข่ายเยาวชนต้านเอชไอวี. ประเทศไทย. มกราคม 2551) วัยรุ่นหญิงอายุ 15-20 ปี ร้อยละ 77.69 มีเพื่อนหรือคนรู้จักมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนและอยู่ก่อนแต่ง และร้อยละ 66.15 ไม่กล้าบอกผู้ปกครองว่ามีเพศสัมพันธ์ (ประชากรทรรศน์. 24 กรกฎาคม 2551) โดยทั้งนี้ อายุเฉลี่ยของวัยรุ่นชายบริการคือ 16 ปี และร้อยละ 44 เป็นนักเรียน/นักศึกษา (คม ชัด ลึก. 12 กุมภาพันธ์ 2552)

นักเรียน/นักศึกษามองว่า สาเหตุของปัญหาสังคมไทยที่มีผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของเยาวชนจากการที่ ครอบครัวขาดความรักความอบอุ่น การมีความรัก/เพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร และภัยจากสื่ออินเทอร์เน็ต (สวนดุสิตโพล. 10-18 มีนาคม 2550)

พฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัยส่งผลให้มีความเสี่ยงให้เกิดการติดต่อของโรคทางเพศสัมพันธ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “โรคเอดส์” โดยอัตราความเสี่ยงของกลุ่มผู้ติดเชื้อมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องมาตลอดในช่วง 10-20 ปี ที่ผ่านมา และในปี 2553 สสส. คาดการณ์ว่ากลุ่มเสี่ยงที่จะติดเชื้อเอชไอวีสูงสุดคือกลุ่มชายรักชาย เพราะลักษณะสังคมที่เปลี่ยนไป ประกอบกับการมีสิ่งยั่วยุให้มีเพศสัมพันธ์โดยไม่ปลอดภัยอาจเป็นเพราะขาดความรู้ความเข้าใจพื้นฐานทางเพศ (<http://www.hiso.or.th/hiso/ghhealth/news323.php>) สุกมล วิชาวิพลกุล (2553) จิตแพทย์เด็กและวัยรุ่นกล่าวว่า วัยรุ่นมีค่านิยมเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ถูกต้องมองว่าหากเป็นแฟนกันแล้วการมีเพศสัมพันธ์เป็นเรื่องธรรมดา เนื่องจากขาดความยับยั้งชั่งใจ และยังมีค่านิยมที่จะต้องมีแฟน หากใครไม่มีแฟน

หรือมีแฟนแล้วแต่ไม่ได้มีเซ็กส์กัน ก็จะถูกเพื่อนในกลุ่มล้อเลียน อีกทั้งก่อให้เกิดปัญหาการทำแท้ง ซึ่งจะส่งผลให้เกิดอาการตกเลือด มดลูกทะลุและอาจจะเสียชีวิตได้ก่อนวัยอันควร

จากงานวิจัยเรื่อง “คำถามยอดฮิตในคอลัมน์ถามตอบเรื่องเพศ” พบว่าเพศหญิงจะสอบถามปัญหามากกว่าเพศชาย และคำถามที่พบมากที่สุดคือ 1) เพศสัมพันธ์ 2) อนามัยเจริญพันธุ์ 3) อวัยวะเพศหญิง 4) ความสวยความงาม 5) โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ในขณะที่คำถามเพศหญิงถามมากที่สุดนั้นคือ เรื่องของอวัยวะเพศ ตกขาว ประจำเดือน เรื่องอนามัยการเจริญพันธุ์ และวิธีคุมกำเนิด รวมไปถึงเรื่องของการปฏิเสธฝ่ายชายในการไม่ยอมมีเพศสัมพันธ์ ส่วนการตั้งคำถามในเพศชายนั้น ส่วนใหญ่เป็นเรื่องของความต้องการทางเพศ สมรรถภาพทางเพศ อวัยวะเพศ ขนาด การฝังลูก การขลิบ เรื่องโรคติดต่อ และเรื่องของการสำเร็จความใคร่ (ญาณธร เจียรรัตนกุล, 2551)

ความยับยั้งชั่งใจที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมด้านเพศสัมพันธ์ถือเป็นภาวะจิตใจเชิงจิตวิทยาที่สามารถป้องกันการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ได้ ความยับยั้งชั่งใจเกิดขึ้นได้ทั้งจากการสนับสนุนทางสังคม (Abstinence Social Support) และจากความตั้งใจที่จะใช้ความสามารถในตนเอง (Personal Resource) ยับยั้งพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ ความยับยั้งชั่งใจส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับ การรับรู้ความสามารถแห่งตน (Self-Efficacy) ซึ่งเกี่ยวกับความเชื่อของบุคคลต่อความสามารถของตนเองในการทำกิจกรรมต่างๆ ที่ตอบสนองต่อสถานการณ์ ซึ่งส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของบุคคลนั้น ความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถแห่งตนนั้นเป็นสิ่งที่กำหนดความรู้สึก ความคิด แรงจูงใจ และการกระทำของ

บุคคล ความเชื่อดังกล่าวยังส่งผลต่อกระบวนการ
ด้านปัญญา ด้านการจูงใจ ด้านความรู้สึกและ
ด้านการเลือก

เพศศึกษารอบด้านเป็นแนวทางการจัดการ
เรียนรู้ที่อยู่บนพื้นฐานของการให้ผู้เรียนมีข้อมูล
ครบถ้วน ทุกแง่มุมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศและ
พัฒนาทักษะที่จำเป็นคือ การคิดวิเคราะห์
การไตร่ตรอง การประเมินโอกาสเสี่ยง การสร้าง
และรักษาสัมพันธภาพ รวมถึงการตัดสินใจอย่าง
รอบคอบในเรื่องที่เกี่ยวกับวิถีทางเพศของตนเอง ซึ่ง
มีความแตกต่างและหลากหลายในแต่ละบุคคล
เนื้อหาในหลักสูตรเพศศึกษารอบด้านจึงมี
สาระสำคัญมากกว่าเรื่องการเจริญเติบโต
พัฒนาการทางเพศ การวางแผนครอบครัวและ
มากกว่ามุมมองที่มองเรื่องเพศจากเพศสรีระ หรือ
การแบ่งหญิงและชายด้วยความแตกต่างทางร่างกาย
เพียงประการเดียวแต่ครอบคลุมเรื่องเพศสภาวะ
คือ การมองเรื่องเพศในมุมสังคมวัฒนธรรมที่มีส่วน
กำหนดความเป็นหญิง ความเป็นชาย และ “เพศวิถี”
หรือวิถีการดำเนินชีวิตตามรสนิยม ค่านิยมและ
ความเชื่อในเรื่องเพศของตนเอง ภายใต้สภาพ
สังคมไทยอย่างเช่นทุกวันนี้ (องค์การแพธ. 2551)

จากการทบทวนวรรณกรรมดังกล่าว
ข้างต้น คณะวิจัยจึงสนใจทดลองโปรแกรม
การฝึกอบรมตามแนวทางการจัดการกระบวนการเรียนรู้
เพศศึกษารอบด้าน ที่มีผลต่อความยับยั้งชั่งใจที่
สัมพันธ์กับพฤติกรรมด้านเพศสัมพันธ์ในกลุ่มบุคคล
3 วัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลของการจัดการกระบวนการเรียนรู้
เพศศึกษารอบด้านที่มีต่อความยับยั้งชั่งใจที่สัมพันธ์
กับพฤติกรรมด้านเพศสัมพันธ์ของบุคคล วัยเด็ก
วัยรุ่น และวัยผู้ใหญ่

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้
คณะผู้วิจัยได้สุ่มแบบ cluster random sampling
จากประชากรเข้าเป็นกลุ่มตัวอย่างของบุคคลแต่ละ
วัยโดยทุกกลุ่มสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมครบตลอด
หลักสูตรการฝึกอบรมดังนี้

1. วัยเด็ก ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 1 โรงเรียนพิบูลย์อุปถัมภ์ ภาคเรียนที่ 2 ปี
การศึกษา 2552 จำนวน 30 คน
2. วัยรุ่น ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 1
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทร์เกษม
ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 30 คน
3. วัยผู้ใหญ่ ได้แก่ นักศึกษาระดับ
ประกาศนียบัตรบัณฑิตบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทร์เกษม ภาคเรียนที่ 1 ปี
การศึกษา 2551 จำนวน 30 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ โปรแกรมฝึกอบรมตาม
แนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับ
บุคคลวัยเด็ก วัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความยับยั้งชั่งใจ
ที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมด้านเพศสัมพันธ์ ซึ่ง
ประกอบด้วย ด้านพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการมี
เพศสัมพันธ์ก่อนสมรส ด้านเจตคติต่อการมี
เพศสัมพันธ์ก่อนสมรส ด้านความคาดหวังที่จะไม่มี

การเกิดพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสและ
2) ความคิดเห็นและความพึงพอใจของบุคคล วัยเด็ก
วัยรุ่น และวัยผู้ใหญ่ที่มีต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้
เพศศึกษารอบด้าน

สมมติฐานของการวิจัย

1. กระบวนการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน
มีผลต่อความยับยั้งชั่งใจที่สัมพันธ์กับพฤติกรรม
ด้านเพศสัมพันธ์ในกลุ่มวัยเด็ก วัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่
ตามองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1.1 หลังการทดลอง คะแนนพฤติกรรม
ที่เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสของบุคคลวัย
เด็ก วัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ ลดลงกว่าก่อน การทดลอง

1.2 หลังการทดลอง คะแนนเจตคติต่อ
การมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสของบุคคลวัยเด็ก วัยรุ่น
และวัยผู้ใหญ่ ลดลงกว่าก่อนการทดลอง

1.3 หลัง การทดลอง คะแนน
ความคาดหวังที่จะไม่มีการเกิดพฤติกรรมการมี
เพศสัมพันธ์ก่อนสมรสของบุคคลวัยเด็ก วัยรุ่นและ
วัยผู้ใหญ่ เพิ่มขึ้นกว่าก่อนการทดลอง

2. หลังการทดลอง คะแนนความคิดเห็น
และความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมของบุคคลวัยเด็ก
วัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่อยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างทั้งวัยเด็ก วัยรุ่นและ
วัยผู้ใหญ่มีคะแนนความยับยั้งชั่งใจเมื่อจำแนกรายได้
พบว่าด้านพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์
ก่อนสมรสลดลงกว่าก่อนการทดลองอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านเจตคติต่อการมี
เพศสัมพันธ์ก่อนสมรสลดลงอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .05 และด้านความคาดหวังที่จะไม่มี

การเกิดพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรส
เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1

2. ความคิดเห็นและความพึงพอใจต่อ
การฝึกอบรมตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้
เพศศึกษารอบด้านของกลุ่มตัวอย่าง

2.1 วัยเด็กพบว่า อยู่ในระดับ “มาก
ที่สุด” ด้านกิจกรรมทำให้เกิดการแลกเปลี่ยน
ประสบการณ์/ความคิดเห็น ได้รับความรู้เกี่ยวกับ
เพศศึกษา ความสามารถในการนำความรู้ไปใช้ใน
ชีวิตประจำวัน และระดับ “มาก” ด้านสื่อที่ใช้
เหมาะสม กิจกรรมที่สอนเหมาะสม และการจัด
กิจกรรมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมสอดคล้อง
ตามสมมติฐานข้อที่ 2

2.2 วัยรุ่นอยู่ในระดับ “มากที่สุด”
ด้านการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ได้รับความรู้
เกี่ยวกับเพศศึกษา ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยน
ประสบการณ์/ความคิดเห็น ความสามารถในการนำ
ความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน และระดับ “มาก”
ด้านการจัดกิจกรรมทำให้พัฒนาการเรียนรู้
ความเหมาะสมของสื่อที่ใช้ ความเหมาะสมของ
กิจกรรมที่สอนสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2

2.3 วัยผู้ใหญ่อยู่ในระดับ “มากที่สุด”
ด้านกิจกรรมทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์/
ความคิดเห็น กิจกรรมทำให้ได้รับความรู้เกี่ยวกับ
เพศศึกษา การจัดกิจกรรมทำให้พัฒนาการเรียนรู้
ความสามารถในการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน
กิจกรรมที่สอนเหมาะสม และการจัดกิจกรรมเปิด
โอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม และระดับ “มาก”
ด้านความเหมาะสมของสื่อที่ใช้สอดคล้องกับ
สมมติฐานข้อที่ 2

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยที่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 พบว่ากลุ่มตัวอย่างวัยเด็กสามารถลดพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสลงได้ ลดเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสลงได้ และเพิ่มความคาดหวังที่จะไม่มีการเกิดพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสขึ้นได้นั้นสอดคล้องกับงานวิจัยของรัตนา เจริญสาธิต (2546) ที่ศึกษาผลการสอนเพศศึกษาโดยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แล้วพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนเพศศึกษาโดยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมีความรู้และทักษะชีวิตเกี่ยวกับเพศศึกษาด้านความภาคภูมิใจในตนเอง ความรับผิดชอบต่อสังคม ทักษะการตัดสินใจและทักษะการปฏิเสธโดยไม่เสียสัมพันธภาพเพิ่มสูงขึ้น และสูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่ไม่ได้รับการสอนเพศศึกษาโดยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและเช่นเดียวกับผลวิจัยของจริยา อติชาติธำรง (2546) ที่ศึกษาพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกลุ่มทดลอง หลังได้รับการสอนเพศศึกษาด้วยกระบวนการสร้างพลัง มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มสูงขึ้นในด้านความรู้ในเรื่องเพศศึกษา เจตคติในเรื่องเพศและความสามารถแห่งตนในเรื่องเพศ รวมถึงสอดคล้องกับงานวิจัยของนภาพร วงศ์รัตนรักษ์ (2549) ที่ศึกษาการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นซึ่งอยู่ในวัยเด็กตอนปลายอย่างกรายเข้าสู่วัยรุ่นแล้วพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกฝนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ มีทักษะการป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมี

เพศสัมพันธ์สูงขึ้น นอกจากนี้ในงานวิจัยของพวงวรรณ พรหมวงศ์ (2547) ก็พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้แบบศูนย์การเรียนรู้เรื่องเพศศึกษามีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเพศศึกษาระดับมาก และในกลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นสามารถลดพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสลงได้ ลดเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสลงได้ และเพิ่มความคาดหวังที่จะไม่มีการเกิดพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสขึ้นได้เช่นกันแสดงให้เห็นว่า นักศึกษาดังกล่าวมีความรู้เกี่ยวกับเพศศึกษารอบด้านที่ช่วยเสริมสร้างความยับยั้งชั่งใจที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมด้านเพศสัมพันธ์ก่อนสมรส ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของพัชรินทร์ สิมะทราช (2544) ที่ศึกษาพบว่า นักเรียนชายระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) มีการรับรู้สมรรถนะในตนเองสูงขึ้น หลังเข้ารับการพัฒนาทักษะการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ และสอดคล้องกับผลวิจัยของ ระวีวรรณ ดนัยดุขฎีกุล (2547) พบว่า เมื่อวัยรุ่นมีเจตคติในเชิงบวกต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน โอกาสที่วัยรุ่นจะมีเพศสัมพันธ์ก่อนก็จะลดลงด้วย เช่นเดียวกับผลวิจัยของสิทธิพงศ์ วงศ์วิวัฒน์ และพรรณระพี สุทธิวรรณ (2548) ที่ศึกษาปัจจัยคัดสรรที่สัมพันธ์กับการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร กลุ่มนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์และไม่คิดจะมีเพศสัมพันธ์ในอีก 6-12 เดือนข้างหน้า พบว่ามีการแสวงหาความตื่นเต้นเร้าใจในการสัมผัสต่อการคู่อริกระตุ้นอารมณ์ทางเพศต่ำ ส่วนกลุ่มนักเรียนชายที่เคยมีเพศสัมพันธ์จะมีการแสวงหาความตื่นเต้นเร้าใจสัมผัสสูง และมีการคู่อริกระตุ้นอารมณ์ทางเพศสูง ทั้งนี้ ในงานวิจัยดังกล่าวยังพบ

ปัจจัยสำคัญต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการละเว้นการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นอย่างเหมาะสม เช่น การเสริมสร้างให้มีความภูมิใจในตนเองสูง มีการคบเพื่อนที่มีบรรทัดฐานในการมีเพศสัมพันธ์อย่างเหมาะสม หลีกเลี่ยงสื่อกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ เป็นต้น

นอกจากนี้ จากผลการวิจัยที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นผู้ใหญ่สามารถลดพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสลงได้ ลดเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสลงได้ และเพิ่มความคาดหวังที่จะไม่มีการเกิดพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสขึ้นได้นั้นแสดงให้เห็นว่า ชุดการฝึกอบรมตามแนวทางการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านส่งผลต่อความยับยั้งชั่งใจสอดคล้องกับงานวิจัยของ วินิตย์ หลงละเลิง (2546) ที่ศึกษาพบว่า ผลของการใช้ในกลุ่มผู้ป่วยโรคหลอดเลือดหัวใจแล้ว ผู้ป่วยหลอดเลือดหัวใจที่เข้าร่วมโปรแกรมการให้ความรู้เรื่องเพศสัมพันธ์ มีเจตคติความวิตกกังวล และพฤติกรรมทางเพศสัมพันธ์แตกต่างจากก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมและสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประกายรัตน์ เชี่ยววานิช (2536) ที่ศึกษาพบว่า คู่สมรสที่ภรรยาตั้งครรภ์แรกมีคะแนนความรู้และพฤติกรรมทางเพศสูงขึ้นกว่าก่อนการสอน ทำให้คู่สมรสที่ภรรยาตั้งครรภ์แรกมีพฤติกรรมทางเพศเป็นไปอย่างเหมาะสมและสร้างสรรค์มากขึ้น

ส่วนผลการวิจัยเกี่ยวกับระดับความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างวัยรุ่น มีความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับในระดับ “มากที่สุด” และ

ระดับ “มาก” นั้นสอดคล้องกับการวิจัยของสุปราณี จำปาเพ็ญ (2550) ที่พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ครอบครัวแตกแยกกัน ครอบครัวปกติมีความรู้เกี่ยวกับเพศศึกษาโดยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สกมลพร พิชัยกมล (2549) ที่ได้ศึกษาพบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนรู้เรื่องเพศศึกษาและทักษะชีวิตแบบมีส่วนร่วมมีความรู้ดีกว่านักเรียนที่เรียนรู้แบบปกติ และงานวิจัยของรัตนา เจริญสาธิต (2546) ก็พบเช่นเดียวกันว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ที่เรียนโดยวิธีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมีความรู้ดีกว่ากลุ่มนักเรียนที่เรียนรู้แบบปกติ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของการสอนเพศศึกษาในโรงเรียนที่นักเรียนมีส่วนร่วมมีความเห็นว่าการสอนเพศศึกษาควรให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ (นิกร ดุลิตสิน วีระ นิยมวัน และไพลิน ศรีสุขโข. 2545, รุจา ภูไพบูลย์. 2549) และจากผลการวิจัยที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นมีความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับ “มากที่สุด” ระดับ “มาก” นั้นสอดคล้องกับงานวิจัยของ รวีวรรณ ไชยเมือง (2549) ที่ศึกษาพบว่ากระบวนการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาและโรคเอดส์แบบมีส่วนร่วมก่อให้เกิดการเรียนรู้ของกลุ่มวัยรุ่น ที่สามารถสร้างความตระหนักรู้ในตนเองเห็นความสำคัญในการสื่อสารเรื่องเพศและมีทัศนคติทางบวกในเรื่องเพศ สามารถสร้างปฏิสัมพันธ์กัน สร้างสัมพันธ์ภาพ สามารถประเมินทางเลือกของสถานการณ์เสี่ยงได้

นอกจากนี้ จากผลการวิจัยที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นผู้ใหญ่มีความพึงพอใจต่อ

การฝึกอบรมตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้
เพศศึกษารอบด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับ “มากที่สุด”
สอดคล้องงานวิจัยของสุวัลยา นูเร (2547) ที่ศึกษา
พบว่าผู้หญิงที่อยู่ในวัยทำงานชอบอ่านนิตยสาร
ผู้หญิงภาษาไทยชื่อต่างประเทศที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ
เรื่องเพศในด้านเทคนิคการร่วมเพศ มากที่สุด และ
มีความพึงพอใจในการตอบสนองความสนใจต่อ
ประเด็นปัญหาในเรื่องเพศที่อยากรู้อยากเห็นมาก
ที่สุด

ดังนั้น สถาบันการศึกษาจึงควรมี
การส่งเสริมให้มีการจัดกระบวนการเรียนรู้เพศศึกษา
รอบด้านเป็นวิชาหนึ่งในหลักสูตรระดับมัธยมศึกษา

และระดับอุดมศึกษา (ปริญญาตรี) เพื่อเป็นหนทาง
หนึ่งที่เสริมสร้างความยับยั้งชั่งใจที่สัมพันธ์กับ
พฤติกรรมด้านเพศสัมพันธ์ ซึ่งจะช่วยชะลอการมี
เพศสัมพันธ์ก่อนสมรส ป้องกันปัญหาการตั้งครรภ์
ระหว่างเรียนและการติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์

บรรณานุกรม

- จริยา อติชาติธำรง. (2546). **ประสิทธิผลของการสอนเพศศึกษาด้วยกระบวนการสร้างพลังในนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3 อำเภอท่งชัย จังหวัดกาฬสินธุ์**. วิทยานิพนธ์สาขารณศาสตร มหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัย ขอนแก่น.
- จันทร์เพ็ญ ชูประภาวรรณ. (2541). **รายงานการทบทวนองค์ความรู้เรื่องเด็ก เยาวชน และครอบครัวใน
ประเทศไทยและข้อเสนอเชิงนโยบายและการวิจัย**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
(สกว.)
- ประกายรัตน์ เขียววานิช. (2536). **ผลการสอนเรื่องเพศสัมพันธ์ในระยะตั้งครรภ์สองวิธีต่อความรู้และ
พฤติกรรมทางเพศของคู่สมรสที่ภรรยาตั้งครรภ์แรก**. วิทยานิพนธ์ พย.ม.(สาขาวิชาการพยาบาล
แม่และเด็ก). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พัชรินทร์ สิมะราช. (2544). **ผลของการพัฒนาทักษะการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศต่อการรับรู้
สมรรถนะในตนเองและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชายระดับอาชีวศึกษา**. วิทยานิพนธ์
พย.ม. สาขาวิชาการพยาบาลอายุรศาสตร์และศัลยศาสตร์. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

สถาบันการศึกษาควรเพิ่มเนื้อหาเพศศึกษา
รอบด้านไว้ในหลักสูตรเพื่อการเรียนการสอนทุก
ระดับชั้นหรือจัดเป็นรายวิชาบังคับเพิ่มในทุก
หลักสูตร

ข้อเสนอแนะสำหรับการปฏิบัติ

สถาบันควรจัดอบรมการจัดกระบวนการ
การเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านแก่ผู้สอนใน
สถานศึกษาทุกระดับ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรนำแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้
เพศศึกษารอบด้านไปพัฒนา เพื่อจัดกระบวนการ
เรียนรู้สำหรับประชาชนทั่วไป ที่อยู่นอกระบบ
การศึกษาในชุมชนต่างๆ

- พวงวรรณ พรหมวงศ์. (2547). **การพัฒนาชุดการเรียนรู้แบบศูนย์การเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4**. การค้นคว้าแบบอิสระ ศศ.ม. (สาขาวิชาประถมศึกษา). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ระวีวรรณ ดนัยคุชฎีกุล. (2547). **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการละเว้นเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นหญิงตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเพศศาสตร์ (สหสาขาวิชา). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รวิวรรณ ไชยเมือง. (2549). **กระบวนการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาและโรคเอดส์ในชุมชนต้นธงชัยจังหวัดลำปาง**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาการส่งเสริมสุขภาพ). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- รัตนา เจริญสาธิต. (2546). **ผลของการสอนเพศศึกษาโดยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่มีผลต่อความรู้และทักษะชีวิตเกี่ยวกับเพศศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สุขศึกษา). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วินิตย์ หลงละเลิง. (2546). **ผลของโปรแกรมให้ความรู้เรื่องเพศสัมพันธ์ต่อเจตคติ ความวิตกกังวลและพฤติกรรมทางเพศในผู้ป่วยโรคหลอดเลือดหัวใจ**. วิทยานิพนธ์ (วท.ม.). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สกลพร พิชัยกมล. (2549). **ผลของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมต่อความรู้เรื่องเพศศึกษาและทักษะชีวิตของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนนทรีวิทยา**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- สุปราณี จำปาเพื่อง. (2550). **การเปรียบเทียบความรู้และทักษะชีวิตเกี่ยวกับเพศศึกษา โดยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอยุธยาณูสรณ์ ที่ครอบคลุมแตกแยกกับครอบครัวปกติ**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการเรียนรู้. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- สุรศักดิ์ เอื้อมเก็บ. (2541). **ทัศนคติการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสกับบุคคลที่คาดหวังจะสมรสด้วยของนักศึกษามหาวิทยาลัย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ลธิพิงค์ วงศ์วิวัฒน์ และพรรณระพี สุทธิวรรณ. (2548). **ปัจจัยคัดสรรที่สัมพันธ์กับการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร**. ศูนย์วิจัยวิทยาศาสตร์จิตวิทยาตะวันออกตะวันตก คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สுகมล วิภาวีพลกุล. (2553). **สงขลา/รณรงค์สร้างจิตสำนึกให้กับกลุ่มวัยรุ่นไม่ให้มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร**. บทความจาก <http://www.oknation.net/blog/SOUTHERNPOST/2010/07/25/entry-2>. คัดลอกเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2553.

- สุวิไลยา ฐูเร. (2547). การแสวงหาข่าวสาร การใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจต่อความรู้เรื่องเพศของกลุ่มผู้อ่านนิตยสารผู้หญิงภาษาไทยชื่อต่างประเทศในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ (นศ.ม.). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- องค์การแพธ. (2551). คู่มือหลักสูตร “เพศศึกษารอบด้าน” สำหรับนักศึกษาสาขาครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ. กรุงเทพฯ: พิมพ์ครั้งที่ 1 ภายใต้การสนับสนุนของกองทุนโลก กระทรวงสาธารณสุข (GFATM).
<http://www.hiso.or.th/hiso/ghhealth/news323.php>
<http://www.seiendaily.com/releases/2007/12/071220231428>.